

0:00:00.000,0:00:02.580

Kiedy już jesteśmy w tym gabinecie medycznym

0:00:02.580,0:00:05.820

i słyszymy jakąś konkretnie sformułowaną wypowiedź

0:00:05.820,0:00:08.160

naszego pacjenta i mamy w sobie tę kompetencję

0:00:08.160,0:00:09.920

koncentracji na formie,

0:00:09.940,0:00:12.280

to będziemy w stanie wysłyszeć,

0:00:12.280,0:00:14.720

czy on mówi o swoich własnych lękach,

0:00:14.780,0:00:17.240

czy to są na przykład lęki żony,

0:00:17.240,0:00:20.800

która coś powiedziała przed tą wizytą i tak dalej.

0:00:20.800,0:00:22.440

Czyj to jest głos.

0:00:22.440,0:00:26.020

Czyj głos przemawia przez pacjenta? Jego własny,

0:00:26.020,0:00:29.200

czy może właśnie czyjś, narzucony mu z zewnątrz.

0:00:29.200,0:00:34.470

[Muzyka]

0:00:34.470,0:00:37.070

Zapraszamy do wysłuchania odcinków nowej serii

0:00:37.070,0:00:38.684

podcastu "Spotkania Biuletynu"

0:00:38.684,0:00:43.530

zatytułowanej "Polonistyka zaangażowana".

0:00:43.530,0:00:46.350

Polonistyka nie jest bezradnym przyglądaniem się światu.

0:00:47.370,0:00:48.890

Daje narzędzia,

0:00:48.890,0:00:50.170

by się w nim odnaleźć,

0:00:50.170,0:00:51.950

pomóc go zrozumieć,

0:00:52.110,0:00:55.450

zapobiec wykluczeniu i osamotnieniu.

0:00:57.130,0:00:59.130

Taka jest polonistyka,

0:00:59.130,0:01:01.310

którą chcemy pokazać poprzez nasz projekt.

0:01:02.720,0:01:04.940
Polonistyka zaangażowana.

0:01:04.940,0:01:17.200
[Muzyka]

0:01:17.200,0:01:20.560
[Mariola Wilczak:] Jesteś językoznawczynią w Instytucie Języka Polskiego

0:01:20.560,0:01:22.060
Uniwersytetu Warszawskiego,

0:01:22.120,0:01:25.060
absolwentką Wydziału Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego

0:01:25.060,0:01:28.620
i pomagisterskich studiów logopedycznych.

0:01:28.620,0:01:32.642
ale również członkinią i sekretarzem Zespołu Języka w Medycynie

0:01:32.642,0:01:34.056
Rady Języka Polskiego PAN

0:01:35.060,0:01:36.740
oraz Polskiego Towarzystwa Komunikacji Medycznej.

0:01:36.760,0:01:40.000
Jesteś autorką prac o tematyce interdyscyplinarnej

0:01:40.000,0:01:41.840
dotyczących medycyny narracyjnej,

0:01:41.900,0:01:43.320
komunikacji medycznej,

0:01:43.380,0:01:44.700
doświadczenia choroby,

0:01:44.760,0:01:47.240
semantyki bólu we współczesnej polszczyźnie.

0:01:47.770,0:01:49.830
Ale ja poznałam cię jako redaktorkę,

0:01:49.870,0:01:52.490
współautorkę tomu "Medycyna narracyjna.

0:01:52.550,0:01:54.730
Opowieści o doświadczeniu choroby w perspektywie

0:01:54.730,0:01:56.230
medycznej i humanistycznej".

0:01:56.270,0:01:57.550
[Marta Chojnacka-Kuraś:] Tak,
wszystko się zgadza.

0:01:57.850,0:02:00.530
O motywacje to właściwie sama siebie mogę

0:02:00.530,0:02:01.390

zapytać.

0:02:01.390,0:02:02.530

Skąd one się wzięły?

0:02:03.250,0:02:04.090

Bo tak,

0:02:04.425,0:02:06.710

nie mam w rodzinie lekarzy.

0:02:06.710,0:02:09.889

Nie jestem dzieckiem chirurga i pielęgniarki

0:02:09.889,0:02:10.389

na przykład.

0:02:11.410,0:02:14.370

Jedyni przedstawiciele zawodów medycznych u mnie

0:02:14.370,0:02:15.770

w rodzinie to farmaceuci,

0:02:15.850,0:02:17.170

mój brat i bratowa.

0:02:17.600,0:02:19.160

Więc coś tam jest, nie mówię,

0:02:19.160,0:02:19.660

że nic.

0:02:20.000,0:02:21.900

Więc jakby nie z tego się to wzięło.

0:02:22.820,0:02:23.920

Ale mam wrażenie,

0:02:23.920,0:02:28.600

że medycyna zawsze jakoś mnie interesowała

0:02:28.600,0:02:30.460

jako po prostu dziedzina,

0:02:30.480,0:02:31.660

jako dyscyplina.

0:02:31.700,0:02:34.200

Miała w sobie coś fascynującego i też jest we mnie

0:02:34.200,0:02:36.780

taki ogromny szacunek dla lekarzy,

0:02:36.780,0:02:39.580

dla pielęgniarek i dla wszystkich wykonawców

0:02:39.580,0:02:41.300

tych trudnych zawodów medycznych.

0:02:42.200,0:02:45.420

Więc jakby mnie zawsze też interesowała

0:02:45.420,0:02:46.180

historia medycyny,

0:02:46.260,0:02:49.820
jak sobie ludzie przez wieki wyobrażali,

0:02:49.920,0:02:51.380
czym jest choroba,

0:02:51.460,0:02:52.740
skąd się ona bierze,

0:02:52.760,0:02:55.040
jaka jest rola lekarza w tym wszystkim,

0:02:55.320,0:02:57.860
jak się rozwijała i doskonaliła,

0:02:57.960,0:03:01.220
więc tego typu książki też mam na półce

0:03:01.220,0:03:02.340
i lubię je sobie podczytywać.

0:03:02.540,0:03:03.860
Jest to jakby jedno.

0:03:04.460,0:03:06.140
Potem na studiach,

0:03:06.140,0:03:08.140
właśnie tak jak wspomniałaś,

0:03:08.160,0:03:11.180
robiłam specjalizację logopedyczną zawodową.

0:03:11.380,0:03:14.580
Później dokończyłam tę specjalizację w ramach

0:03:14.580,0:03:16.340
podyplomowego studium logopedycznego.

0:03:16.340,0:03:18.900
To było jeszcze zanim powstał kierunek logopedyczny

0:03:18.900,0:03:19.660
u nas na Wydziale.

0:03:20.030,0:03:24.290
No i tam jakby językoznawstwo ujawniło mi się

0:03:24.290,0:03:26.750
w takim właśnie interdyscyplinarnym ujęciu.

0:03:27.230,0:03:29.390
Było bardzo sfunkcjonalizowane,

0:03:29.490,0:03:33.050
bardzo tak praktycznie połączone z psychologią

0:03:33.050,0:03:34.150
i z elementami medycyny,

0:03:34.310,0:03:38.190
więc to też jakieś takie inne źródło.

0:03:38.270,0:03:42.770

No i wreszcie chyba takim momentem zwrotnym to był

0:03:42.770,0:03:43.690

moment,

0:03:43.770,0:03:45.570

kiedy skończyłam studia magisterskie.

0:03:46.280,0:03:49.560

No i poszłam na studia doktoranckie

0:03:49.560,0:03:51.280

i zaczęłam pisać pracę na temat bólu.

0:03:51.340,0:03:53.120

Właśnie ten ból,

0:03:53.180,0:03:55.380

właśnie semantyka bólu.

0:03:55.380,0:03:58.850

I tutaj właśnie tak czytając,

0:03:58.850,0:04:01.470

szukając rozmaitych opracowań do tego tematu,

0:04:01.470,0:04:04.610

żeby sobie poszerzyć kontekst o takie właśnie

0:04:04.610,0:04:05.790

aspekty różne medyczne,

0:04:05.790,0:04:06.570

komunikacyjne,

0:04:06.590,0:04:07.750

okazało się,

0:04:07.790,0:04:09.610

że to jest fascynujący temat,

0:04:09.650,0:04:11.970

że jest wielkie pole do tego,

0:04:11.990,0:04:15.430

żeby właśnie badać te relacje między językiem

0:04:15.430,0:04:16.070

a medycyną,

0:04:16.190,0:04:19.250

język w komunikacji medycznej przede wszystkim.

0:04:19.550,0:04:23.589

I jak napisałam tę pracę

0:04:23.589,0:04:24.980

właśnie o tych wyrażeniach w języku polskim,

0:04:24.980,0:04:27.500

które służą nam do opisywania bólu,

0:04:27.520,0:04:28.780

no to miałam poczucie,

0:04:28.780,0:04:29.320
że okej,

0:04:29.320,0:04:31.000
opracowałam jakiś tam mały kawałeczek,

0:04:31.000,0:04:31.600
mały wycinek,

0:04:31.600,0:04:32.500
bardzo ważny.

0:04:33.420,0:04:37.020
Ale jest jeszcze dużo więcej takich wycineczków,

0:04:37.040,0:04:40.500
choćby samo całościowe doświadczenie choroby,

0:04:40.560,0:04:43.120
no bo ból to tylko objaw czegoś innego,

0:04:43.140,0:04:43.960
czegoś więcej,

0:04:44.120,0:04:47.380
a czasami też ból jest samą w sobie chorobą.

0:04:47.520,0:04:50.700
Więc to rozróżnienie też jakoś tak pokazało mi się

0:04:50.700,0:04:53.280
w głowie jako niezwykle interesujące.

0:04:53.340,0:04:56.480
Więc tak w sumie różne źródła się we mnie

0:04:56.480,0:04:57.340
połączyły.

0:04:58.000,0:05:00.200
No i nie mogę się od tego tematu oderwać.

0:05:00.920,0:05:03.060
Próbowałam, ale nie wychodzi mi.

0:05:03.530,0:05:05.910
[Mariola Wilczak:] No i przede wszystkim medycyna narracyjna, tak?

0:05:06.390,0:05:11.410
[Marta Chojnacka-Kuraś:] Ta praca o semantyce bólu też okazała się

0:05:11.410,0:05:13.830
zwrotna w moim życiu pod tym względem,

0:05:13.830,0:05:16.330
że jakby doprowadziła mnie do Zespołu Języka w Medycynie właśnie.

0:05:17.410,0:05:19.430
Pani profesor Renata Grzegorzycowa,

0:05:19.510,0:05:23.210
która na zajęciach w ramach tutaj studiów

0:05:23.210,0:05:25.950
towarzyszyła mi w pisaniu tej pracy,

0:05:26.030,0:05:27.150
w takim współmyśleniu,

0:05:27.480,0:05:30.280
skontaktowała mnie z dr Antoniną Doroszewską,

0:05:30.280,0:05:32.160
właśnie z zespołu języka medycznego wtedy.

0:05:32.440,0:05:35.880
No i tutaj właśnie zaczęłyśmy współpracę

0:05:35.880,0:05:36.800
na różnych takich polach.

0:05:36.800,0:05:39.200
Kilka projektów zrealizowałyśmy i cały czas pracujemy

0:05:39.200,0:05:39.800
dalej razem.

0:05:40.820,0:05:44.740
No i potem też pojawiło się w tym samym momencie,

0:05:44.880,0:05:47.080
jakoś tak właśnie wszystko się skumulowało.

0:05:47.140,0:05:50.320
Powstało Polskie Towarzystwo Komunikacji Medycznej,

0:05:50.680,0:05:55.488
no i tam właśnie poznałam lekarzy

0:05:55.488,0:05:56.780
z Bydgoszczy, z Wrocławia,

0:05:56.780,0:05:58.033
z Poznania, z Krakowa

0:05:58.033,0:06:01.340
i ja dopiero od nich,

0:06:01.380,0:06:03.100
właśnie jako źródła,

0:06:03.100,0:06:05.060
jakby od lekarzy usłyszałam,

0:06:05.060,0:06:06.940
dowiedziałam się o czymś takim jak medycyna narracyjna.

0:06:08.600,0:06:09.700
I miałam poczucie,

0:06:09.700,0:06:12.740
że to jest u nas w Polsce,

0:06:12.920,0:06:14.460
w badaniach polonistycznych,

0:06:14.460,0:06:18.020
raczej nieznany obszar.

0:06:18.120,0:06:21.810
Było kilka prac socjologicznych,

0:06:21.810,0:06:23.760
czy powiedzmy właśnie

0:06:23.760,0:06:27.189
prace pisane przez pielęgniarki,

0:06:27.189,0:06:29.840
przyciągające medycynę narracyjną

0:06:29.840,0:06:31.135
z takiej perspektywy.

0:06:31.135,0:06:33.000
I pomyślałam sobie,

0:06:33.080,0:06:34.260
że ojej,

0:06:34.260,0:06:36.820
to jest niezwykle ciekawy obszar,

0:06:36.840,0:06:41.000
w którym właśnie przez narrację i literaturoznawstwo,

0:06:41.000,0:06:43.020
i medycyna łączą się ze sobą,

0:06:43.020,0:06:46.040
ale przecież w tym wszystkim jest też język,

0:06:46.040,0:06:47.320
ten najbliższy mnie.

0:06:49.050,0:06:51.790
I tu momentem takim ważnym była organizacja

0:06:51.790,0:06:53.650
pierwszej konferencji,

0:06:53.650,0:06:54.250
właśnie tej,

0:06:54.310,0:06:57.390
której pokłosem jest owa książka,

0:06:57.390,0:06:58.470
o której wspomniałaś.

0:06:58.830,0:07:02.177
W 2018 roku na UW właśnie

0:07:02.177,0:07:06.660
współorganizowałam tę konferencję.

0:07:06.660,0:07:09.270
Myślałam, że to będzie małe wydarzenie,

0:07:09.290,0:07:10.430

na które przyjedzie,

0:07:10.430,0:07:10.790
nie wiem,

0:07:10.790,0:07:11.770
może z 10 osób.

0:07:12.680,0:07:14.304
A jak się wysłało informacje,

0:07:14.304,0:07:15.600
no to okazało się,

0:07:15.660,0:07:19.000
że właśnie w różnych miejscach w Polsce są badacze,

0:07:19.040,0:07:23.800
którzy na własną rękę szukali i znaleźli

0:07:23.800,0:07:26.400
jakieś ślady tekstów,

0:07:26.400,0:07:29.000
czy znają właśnie opracowania, teksty, książki Rity Charon,

0:07:29.280,0:07:31.660
wiedzę o medycynie narracyjnej,

0:07:31.680,0:07:32.540
'narrative medicine', prawda,

0:07:32.860,0:07:34.360
przede wszystkim po angielsku,

0:07:34.420,0:07:35.740
jak to należy po polsku,

0:07:35.740,0:07:36.940
należy przetłumaczyć, to inna rzecz.

0:07:37.790,0:07:40.270
No i oni się zjechali na tę naszą konferencję.

0:07:40.510,0:07:42.090
No i okazuje się właśnie,

0:07:42.110,0:07:43.950
że nie było nas wcale tak mało.

0:07:44.090,0:07:46.790
I że to jest bardzo ciekawy obszar,

0:07:46.790,0:07:48.822
który, mam wrażenie,

0:07:48.822,0:07:50.536
został przede wszystkim zagospodarowany

0:07:50.536,0:07:51.590
przez literaturoznawców.

0:07:53.070,0:07:54.530
[Mariola Wilczak:] Wróćmy do tego,

0:07:54.550,0:07:56.956

czym jest humanistyka medyczna

0:07:56.956,0:07:59.150

i wchodząca w jej zakres medycyna narracyjna,

0:07:59.170,0:08:01.530

której definicję podałaś w swoim rozdziale

0:08:01.530,0:08:02.670

wspomnianego tomu.

0:08:02.670,0:08:03.670

Bo definicji jest kilka.

0:08:03.910,0:08:04.830

Rita Charon,

0:08:05.030,0:08:06.670

twórczyni medycyny narracyjnej,

0:08:06.670,0:08:10.030

określiła ją jako kliniczną kuzynkę badań

0:08:10.030,0:08:12.562

nad związkami literatury i medycyny

0:08:12.562,0:08:15.830

oraz literacką kuzynkę opieki skoncentrowanej na relacji.

0:08:16.670,0:08:19.410

Przed wszystkim jednak uczyniła z niej

0:08:19.410,0:08:21.110

konkretną formę praktyki klinicznej,

0:08:21.170,0:08:23.550

model sprawowania opieki nad pacjentem,

0:08:23.590,0:08:25.690

akcentujący jego podmiotowość,

0:08:25.710,0:08:28.296

dowartościowujący jego osobistą perspektywę na to,

0:08:28.296,0:08:30.350

czego doświadcza w swojej chorobie.

0:08:30.390,0:08:33.470

A z kolei pani profesor Małgorzata Nowaczyk

0:08:33.470,0:08:36.820

w tekście "Nasze życie jest opowieścią" pięknie napisała,

0:08:36.840,0:08:39.159

że medycyna narracyjna jest praktyką medyczną,

0:08:39.159,0:08:39.659

która wie,

0:08:39.720,0:08:41.780

co zrobić z opowieściami pacjenta.

0:08:41.900,0:08:44.600

A w innym miejscu wyraziła przekonanie,

0:08:44.640,0:08:47.880

że nie jest ona niczym innym czy nowym

0:08:47.880,0:08:49.520

i jest być może nową nazwą rzeczy,

0:08:49.720,0:08:52.220

które powinniśmy zawsze byli robić jako lekarze.

0:08:53.280,0:08:54.400

Co tu dodać?

0:08:55.640,0:08:58.811

Jak w tej chwili właśnie postrzegana jest medycyna narracyjna

0:08:58.811,0:09:00.000

i czy tę definicję

0:09:00.000,0:09:01.680

da się jakoś uzupełnić jeszcze?

0:09:02.140,0:09:05.229

[Marta Chojnacka-Kuraś:] No więc rzeczywiście tych prób przybliżenia

0:09:05.229,0:09:07.180

sensu istoty jest wiele.

0:09:07.360,0:09:11.300

Ta definicja profesor Nowaczyk jest bardzo

0:09:11.300,0:09:12.860

taka intuicyjna,

0:09:12.860,0:09:14.860

jest bardzo oczywista i wygodna,

0:09:14.860,0:09:18.620

bo faktycznie pacjenci przychodzą i mówią,

0:09:18.700,0:09:19.700

i opowiadają,

0:09:19.700,0:09:20.520

i lekarz, który,

0:09:20.520,0:09:23.847

czy w ogóle pracownik opieki medycznej,

0:09:23.847,0:09:25.771

który jakby ma to przygotowanie narracyjne,

0:09:25.771,0:09:29.500

będzie wiedział, będzie potrafił zrobić coś z tą opowieścią,

0:09:29.500,0:09:30.620

jakoś wyzyskać,

0:09:30.620,0:09:33.228

wyciągnąć z niej elementy

0:09:33.228,0:09:34.780

i wykorzystać je klinicznie.

0:09:35.870,0:09:36.410

Więc,

0:09:36.410,0:09:37.110

no właśnie,

0:09:37.130,0:09:38.630

bo tutaj dużo pytań padło,

0:09:38.650,0:09:41.630

czym jest humanistyka medyczna i medycyna narracyjna.

0:09:42.190,0:09:44.390

Rzeczywiście to nie jest takie proste,

0:09:44.390,0:09:45.510

żeby je względem siebie,

0:09:45.550,0:09:47.310

te pojęcia ułożyć.

0:09:48.090,0:09:50.650

Tutaj jakby nas interesuje rzeczywiście medycyna,

0:09:50.710,0:09:51.550

przepraszam,

0:09:51.550,0:09:53.130

humanistyka medyczna,

0:09:53.130,0:09:54.630

czyli jest to takie,

0:09:54.770,0:09:56.610

mówię językowo do tego podchodzę,

0:09:56.650,0:09:57.890

jest to takie wyrażenie,

0:09:57.890,0:10:01.850

które pokazuje nam styk

0:10:02.060,0:10:03.600

dwóch ogromnych dyscyplin, prawda,

0:10:03.600,0:10:06.100

czyli właśnie humanistyki i medycyny,

0:10:06.280,0:10:10.460

ale kładzie nacisk jednak na tę humanistykę.

0:10:10.560,0:10:12.360

Humanistyka - jaka? medyczna.

0:10:12.540,0:10:16.040

Z drugiej strony możemy też mówić

0:10:16.040,0:10:17.160

o medycynie humanistycznej.

0:10:17.180,0:10:18.680

To niby to samo,

0:10:18.760,0:10:20.220
ale jednak inaczej.

0:10:20.380,0:10:25.440
Więc humanistyka medyczna to są przede wszystkim

0:10:25.440,0:10:29.480
takie studia prowadzone przez humanistów,

0:10:30.030,0:10:31.790
czyli właśnie literaturoznawców,

0:10:31.830,0:10:33.350
antropologów,

0:10:33.390,0:10:37.190
które dotyczą tematyki medycznej.

0:10:37.390,0:10:41.470
I tutaj jest mnóstwo prac na temat właśnie, prawda,

0:10:41.470,0:10:46.370
obrazu jakiejś choroby w literaturze, w konkretnej twórczości konkretnych autorów.

0:10:47.010,0:10:49.430
Dużo mamy właśnie tego typu opracowań,

0:10:49.430,0:10:51.090
czy to profesor Moniki Ładoń,

0:10:51.150,0:10:52.350
czy Małgorzaty Okupnik.

0:10:52.410,0:10:52.950
No wspaniałe

0:10:53.010,0:10:55.290
dwa tomy wyszły bardzo blisko siebie, prawda, w czasie.

0:10:56.750,0:10:58.750
Z drugiej strony mam wrażenie,

0:10:58.750,0:11:01.990
że medycyna narracyjna w rozumieniu takim właśnie,

0:11:02.050,0:11:04.170
jak zaproponowała Rita Charon,

0:11:04.430,0:11:07.540
to ma być jednak przede wszystkim wszystkim

0:11:07.540,0:11:08.400
praktyka kliniczna,

0:11:08.460,0:11:09.840
praktyka medyczna,

0:11:09.920,0:11:12.340
która czerpie z narracji,

0:11:12.380,0:11:17.240
czerpie z takiej potężnej kategorii humanistycznej,

0:11:17.240,0:11:18.280
jaką jest narracja,

0:11:18.280,0:11:19.080
narracyjność.

0:11:19.980,0:11:22.360
I ja mam takie poczucie,

0:11:22.360,0:11:26.060
że współcześnie właśnie w polskich badaniach

0:11:26.060,0:11:29.040
bardzo rozwija się ta ścieżka humanistyki medycznej,

0:11:29.040,0:11:32.380
czyli jednak humaniści biorą tematy medyczne

0:11:32.380,0:11:35.780
na warsztat i swoimi narzędziami je opracowują,

0:11:35.940,0:11:37.320
dążąc oczywiście do tego,

0:11:37.360,0:11:40.080
żeby akcentować ten taki podmiotowy,

0:11:40.080,0:11:42.800
indywidualny charakter doświadczenia choroby.

0:11:43.400,0:11:44.320
Mam wrażenie,

0:11:44.320,0:11:47.830
że natomiast ta medycyna narracyjna

0:11:47.830,0:11:50.248
jako praktyka kliniczna

0:11:50.248,0:11:51.220
troszkę, nie wiem, wyhamowała

0:11:51.220,0:11:54.040
albo jeszcze czeka na swój czas.

0:11:54.280,0:11:58.665
Bo nie wszędzie są prowadzone zajęcia

0:11:58.665,0:11:59.620
z tego zakresu.

0:12:00.000,0:12:01.260
Bo przecież lekarzy,

0:12:01.300,0:12:02.000
przyszłych lekarzy,

0:12:02.000,0:12:02.920
trzeba tego nauczyć.

0:12:03.020,0:12:03.640
To nie jest tak, prawda,

0:12:03.700,0:12:07.120
że każdy weźmie i sobie przeczyta książkę Rity Charon, prawda,

0:12:07.560,0:12:10.280
i nagle zacznie postępować w ten sposób.

0:12:10.720,0:12:12.100
Więc to jakby,

0:12:12.140,0:12:16.500
jeżeli systemowo chcemy nauczyć studentów medycyny

0:12:16.500,0:12:18.140
takiego podejścia do pacjenta,

0:12:18.160,0:12:22.880
to to musi być jakoś systemowo zinstytucjonalizowane,

0:12:23.000,0:12:24.220
wprowadzone na przykład,

0:12:24.240,0:12:24.580
prawda,

0:12:24.580,0:12:25.880
do dydaktyki,

0:12:25.880,0:12:27.180
do programu studiów.

0:12:27.580,0:12:30.780
I tutaj, nie obserwowałam tego tak dokładnie,

0:12:30.780,0:12:31.940
ale mam wrażenie,

0:12:31.940,0:12:34.580
że to się nie dzieje jakoś bardzo intensywnie.

0:12:34.780,0:12:38.080
[Mariola Wilczak:] Na świecie ten nurt odgrywa coraz większą rolę

0:12:38.080,0:12:40.140
w systemach ochrony zdrowia, i dobrze.

0:12:40.380,0:12:43.000
I ma on ogromny potencjał,

0:12:43.000,0:12:43.740
choćby dzięki temu,

0:12:43.800,0:12:47.620
że właśnie uczy podmiotowego podejścia do pacjenta

0:12:47.620,0:12:50.700
i zakłada postawę uważności i szacunku

0:12:50.700,0:12:51.340
wobec jego narracji,

0:12:51.460,0:12:52.460
wobec cierpienia,

0:12:52.460,0:12:53.980

osobistego doświadczenia.

0:12:54.100,0:12:55.320

I wyobraźmy sobie,

0:12:56.140,0:12:59.160

jak wiele taka postawa potrafiłaby dać pacjentom

0:12:59.160,0:13:01.140

cierpiącym na choroby,

0:13:01.140,0:13:02.560

które "udają" inne schorzenia,

0:13:02.560,0:13:05.180

takie jak na przykład fibromialgia czy endometrioza,

0:13:05.220,0:13:08.200

gdzie proces diagnozy jest niezwykle żmudny,

0:13:08.260,0:13:10.000

czasami wieloletni,

0:13:10.000,0:13:12.040

i gdzie pacjentka, zanim rozpocznie leczenie,

0:13:12.040,0:13:14.120

to usłyszy wiele złotych rad,

0:13:14.320,0:13:16.400

ale nawet konstatacje

0:13:16.400,0:13:17.380

"taka pani uroda".

0:13:17.680,0:13:21.380

I tutaj medycyna narracyjna miałaby bardzo dużo

0:13:21.380,0:13:24.720

do zaoferowania lekarzom i pacjentom

0:13:24.720,0:13:27.486

i w znaczący sposób też usprawniłaby ten proces diagnozy,

0:13:27.486,0:13:27.986

prawda?

0:13:27.986,0:13:29.040

[Marta Chojnacka-Kuraś:] Tak jest.

0:13:29.040,0:13:31.600

I to też już nie jest wcale nowe odkrycie,

0:13:31.660,0:13:36.600

że w tej opowieści pacjenta kryje się diagnoza.

0:13:36.800,0:13:39.160

Czyli słuchaj swojego pacjenta,

0:13:39.200,0:13:41.220

bo on ci mówi diagnozę.

0:13:41.340,0:13:44.180

Tylko właśnie trzeba być do tego przygotowanym.

0:13:44.180,0:13:46.680

Może wystarczy mieć po prostu świadomość,

0:13:46.680,0:13:48.120

że takie podejście jest możliwe.

0:13:48.220,0:13:51.390

Ale oczywiście tutaj zawsze lekarze będą mówić,

0:13:51.390,0:13:53.510

że czasu jest tak mało na wizytę,

0:13:53.510,0:13:57.490

że w te 15 minut trzeba załatwić wszystko,

0:13:57.610,0:14:01.010

a ileż tej papierowej jeszcze roboty jest w systemie, w komputerze,

0:14:01.010,0:14:02.803

trzeba wszystko wypełnić i tak dalej.

0:14:03.610,0:14:05.850

No ale właśnie z drugiej strony tutaj

0:14:05.850,0:14:09.090

też można sięgnąć do badań z zakresu komunikacji medycznej,

0:14:09.090,0:14:12.070

że podobno jak się pacjentowi tak pozwoli

0:14:12.070,0:14:13.510

opowiedzieć swoimi słowami,

0:14:13.530,0:14:15.810

właśnie tak pozwoli mu się na narrację,

0:14:15.810,0:14:17.550

to okazuje się,

0:14:17.570,0:14:18.710

że on tak będzie mówił

0:14:18.990,0:14:20.030

półtorej minuty,

0:14:20.070,0:14:20.770

dwie,

0:14:20.770,0:14:22.450

to nie jest tak bardzo dużo,

0:14:22.570,0:14:23.010

prawda?

0:14:23.010,0:14:25.810

A jeżeli ten słuchacz będzie wyposażony w pewne umiejętności,

0:14:26.710,0:14:29.570

to może da radę wyciągnąć z tego pewne informacje

0:14:29.570,0:14:30.690

istotne klinicznie.

0:14:30.750,0:14:33.610

No ale póki co tego się u nas nie uczy,

0:14:33.650,0:14:34.790

a przecież, miejmy świadomość,

0:14:34.790,0:14:39.190

że na Uniwersytecie Columbia są studia magisterskie

0:14:39.190,0:14:40.870

z medycyny narracyjnej.

0:14:40.930,0:14:42.230

Studia magisterskie,

0:14:42.230,0:14:43.290

prawda?

0:14:43.290,0:14:43.790

Które trwają, nie wiem,

0:14:43.790,0:14:45.503

rok, kilka semestrów.

0:14:45.820,0:14:49.680

U nas natomiast i tak jest duży postęp

0:14:49.680,0:14:50.620

na uczelniach medycznych,

0:14:50.620,0:14:58.480

że wprowadzono obowiązkowe zajęcia z komunikacji medycznej.

0:14:59.360,0:15:01.800

Te zajęcia są na różnych uczelniach,

0:15:01.800,0:15:04.020

może różnie jeszcze realizowane,

0:15:04.200,0:15:07.080

połączone często z takimi zajęciami

0:15:07.080,0:15:08.160

o profilu psychologicznym bardziej,

0:15:08.220,0:15:11.280

komunikacja interpersonalna z tymi elementami

0:15:11.280,0:15:12.380

komunikacji medycznej,

0:15:12.400,0:15:13.840

więc to jest różnie,

0:15:13.840,0:15:15.150

aczkolwiek jest to wszystko

0:15:15.150,0:15:16.430

w procesie standaryzacji,

0:15:16.430,0:15:18.756

więc jesteśmy na dobrej drodze

0:15:18.756,0:15:20.000

i jestem w dobrej myśli,

0:15:20.000,0:15:21.940

że na każdej uczelni będzie podobnie.

0:15:21.940,0:15:25.610

No a nie ma obowiązku uczenia medycyny narracyjnej.

0:15:25.890,0:15:26.930

Mam nadzieję,

0:15:26.930,0:15:29.710

że na uczelniach będzie się ten przedmiot pojawiał.

0:15:29.770,0:15:30.210

Wiem,

0:15:30.210,0:15:32.850

że w Krakowie na UJ-ocie w Collegium Medicum jest,

0:15:33.010,0:15:35.410

ale to jest cały czas przedmiot fakultatywny

0:15:35.410,0:15:36.030

do wyboru.

0:15:36.190,0:15:39.970

Być może na Wydziale Lekarskim u nas na UW pojawi się

0:15:39.970,0:15:43.050

taki przedmiot też wśród przedmiotów do wyboru,

0:15:43.050,0:15:44.090

ale no właśnie do wyboru.

0:15:44.090,0:15:45.670

I też nigdy nie wiadomo,

0:15:45.670,0:15:48.710

ile osób zdecyduje się na wybór przedmiotu,

0:15:48.710,0:15:51.490

który się nazywa dosyć tak dziwnie, prawda?

0:15:51.510,0:15:53.990

Ta medycyna narracyjna tak w pierwszej chwili,

0:15:54.010,0:15:56.550

to niekoniecznie ma się pewność,

0:15:56.550,0:15:57.750

co to właściwie jest.

0:15:57.970,0:15:59.030

[Mariola Wilczak:] Budzi pewną nieufność, tak.

0:15:59.530,0:16:01.630

[Marta Chojnacka-Kuraś:] Właśnie, a nieufność czasami wynika właśnie z tego,

0:16:01.730,0:16:03.850

że nie rozumiemy tego pojęcia "narracyjna",

0:16:03.890,0:16:06.000

prawda? W jakim sensie?

0:16:06.000,0:16:10.400

Więc to może powinno się w ogóle nazywać medycyna

0:16:10.400,0:16:13.160

właśnie oparta na narracji albo medycyna

0:16:13.160,0:16:15.420

wykorzystująca narrację pacjenta.

0:16:15.520,0:16:18.120

Coś tam więcej włożyć w to wyrażenie,

0:16:18.140,0:16:19.080

żeby pokazać,

0:16:19.080,0:16:21.325

jakie jest miejsce narracji

0:16:21.325,0:16:22.320

w tym podejściu medycznym.

0:16:22.320,0:16:22.820

0:16:22.920,0:16:25.120

No ale chyba się utrwaliło to właśnie wyrażenie

0:16:25.120,0:16:28.480

"medycyna narracyjna" z takim przymiotnikiem "narracyjna",

0:16:29.070,0:16:30.290

który nie do końca wiemy,

0:16:30.290,0:16:33.030

jak powinien być sfunkcjonalizowany

0:16:33.030,0:16:35.570

w tym naszym wyobrażeniu tego zjawiska.

0:16:35.670,0:16:36.350

No ale mam nadzieję,

0:16:36.350,0:16:38.510

że się pojawią elementy.

0:16:38.510,0:16:40.130

Ja w ogóle jestem przekonana,

0:16:40.170,0:16:43.790

że jeżeli chcemy nie spalić tego pomysłu

0:16:43.790,0:16:47.435

i jakoś wdrożyć elementy medycyny narracyjnej

0:16:47.435,0:16:48.350

na uczelniach medycznych,

0:16:48.880,0:16:51.440

to powinniśmy to robić razem z tymi zajęciami

0:16:51.440,0:16:52.560

z komunikacji medycznej.

0:16:52.860,0:16:57.320

Widzieć medycynę narracyjną jako podejście,

0:16:57.340,0:17:01.260

które może doskonalić nasze kompetencje komunikacyjne.

0:17:01.300,0:17:03.360

Bo tak naprawdę to jest podejście,

0:17:03.360,0:17:06.339

które polega na specyficznym prowadzeniu komunikacji

0:17:06.339,0:17:06.839

z pacjentem.

0:17:06.859,0:17:09.760

Takiej otwartości, na wysłuchaniu.

0:17:09.960,0:17:12.280

Perspektywa medyczna,

0:17:12.280,0:17:15.390

ta którą prezentuje lekarz,

0:17:15.390,0:17:17.310

jest zupełnie inna niż ta,

0:17:17.510,0:17:19.650

z którą przychodzi do gabinetu pacjent.

0:17:20.630,0:17:22.329

Lekarz przede wszystkim,

0:17:22.470,0:17:24.869

i tutaj znowu można też przywołać tę całą triadę choroby,

0:17:24.869,0:17:25.550

0:17:25.550,0:17:26.170

'illness',

0:17:26.369,0:17:26.869

'disease',

0:17:26.890,0:17:27.349

'sickness',

0:17:27.349,0:17:28.290

po angielsku,

0:17:28.290,0:17:30.010

oczywiście to się po polsku

0:17:30.010,0:17:30.870

nie za dobrze da przetłumaczyć,

0:17:30.870,0:17:32.090

bo my wszędzie mamy chorobę,

0:17:32.130,0:17:32.510

chorobę,

0:17:32.510,0:17:33.010

chorobę.

0:17:33.200,0:17:36.240

Ale lekarz przede wszystkim widzi chorobę

0:17:36.240,0:17:36.740

w sensie 'disease',

0:17:36.800,0:17:39.860

czyli jakieś zaburzenie funkcjonowania organizmu.

0:17:39.920,0:17:41.760

Jego interesują badania,

0:17:41.760,0:17:42.640

wyniki krwi,

0:17:42.640,0:17:43.780

wszelkie objawy,

0:17:43.780,0:17:44.420

parametry.

0:17:44.480,0:17:45.560

To jest taki medyczny,

0:17:45.560,0:17:50.380

uporządkowany 'medicine based on evidence',

0:17:50.720,0:17:51.940

czyli ABM.

0:17:52.400,0:17:58.060

Natomiast pacjent przychodzi ze swoją perspektywą,

0:17:58.380,0:17:59.080

pacjenta.

0:17:59.080,0:18:01.420

To jest taka perspektywa,

0:18:01.420,0:18:04.880

która wnosi tę chorobę rozumianą jako 'illness',

0:18:05.220,0:18:09.220

czyli to moje nie do końca dobre samopoczucie,

0:18:09.220,0:18:10.640

jakiś taki dyskomfort.

0:18:10.660,0:18:11.600

[M W:] Czasami cierpienie, prawda?

0:18:11.680,0:18:12.820

[M Ch-K:] Czasami cierpienie,

0:18:12.840,0:18:13.880

bardzo poważne oczywiście.

0:18:15.069,0:18:16.350

Ja nie wiem,

0:18:16.350,0:18:17.430

co jest przyczyną,

0:18:17.430,0:18:17.790
nie wiem,

0:18:17.790,0:18:18.890
jakie mam parametry,

0:18:18.930,0:18:19.950
ale wiem,

0:18:19.950,0:18:21.090
że mi to przeszkadza,

0:18:21.170,0:18:22.730
że przez to nie mogę pracować,

0:18:22.830,0:18:24.750
że nie mogę zasnąć,

0:18:24.750,0:18:29.430
że zawałam spotkania służbowe czy z przyjaciółmi.

0:18:30.330,0:18:31.150
Boję się tego,

0:18:31.250,0:18:31.610
nie wiem,

0:18:31.610,0:18:32.230
o co chodzi,

0:18:32.330,0:18:32.650
nie wiem,

0:18:32.650,0:18:34.050
jak to wpłynie na moją pracę.

0:18:34.050,0:18:35.810
Więc jakby ja wnoszę jako pacjent.

0:18:36.490,0:18:36.990
Aha,

0:18:37.030,0:18:38.710
i jeszcze perspektywę bardzo potoczną.

0:18:38.870,0:18:40.770
Znaczy ja coś tam doczytałam,

0:18:40.790,0:18:42.030
sąsiadka mi powiedziała,

0:18:42.030,0:18:44.490
że ten ból pleców to może jakiś tam nowotwór czy coś,

0:18:44.850,0:18:46.710
więc ja już jestem przerażona,

0:18:46.710,0:18:48.710
mam takie zlepki informacji,

0:18:48.710,0:18:49.810
resztę sobie domyślę,

0:18:49.870,0:18:51.550

mam jakieś potoczne wyobrażenie,

0:18:51.670,0:18:55.570

no i przychodzę pełna lęków i obaw.

0:18:55.610,0:18:58.160

No i właściwie mamy

0:18:58.160,0:19:00.190

dwie zupełnie przeciwne perspektywy.

0:19:00.490,0:19:03.238

No i teraz właśnie w takim najnowszym

0:19:03.238,0:19:05.650

kształceniu komunikacyjnym zaleca się,

0:19:05.710,0:19:08.050

żeby to właśnie elegancko połączyć.

0:19:08.510,0:19:10.670

No i tutaj znowu kłania nam się

0:19:11.050,0:19:12.510

medycyna narracyjna,

0:19:12.550,0:19:13.050

prawda?

0:19:13.270,0:19:14.930

Czyli ja mam wrażenie w ogóle,

0:19:14.930,0:19:18.250

że właśnie te standardy kształcenia komunikacyjnego

0:19:18.250,0:19:21.210

pod wieloma względami mają takie miejsca,

0:19:21.270,0:19:25.010

do których można zaprosić to ujęcie narracyjne.

0:19:25.870,0:19:27.310

I, no właśnie,

0:19:27.350,0:19:29.350

jeżeli chcemy poznać perspektywę pacjenta,

0:19:29.370,0:19:31.530

no to chyba oglądamy te wyniki badań i tak dalej,

0:19:31.590,0:19:32.730

mamy jakiś obraz, prawda,

0:19:32.730,0:19:33.850

taki medyczny,

0:19:33.890,0:19:35.730

no ale to nie jest cały obraz,

0:19:35.730,0:19:36.570

to jest pół obrazu,

0:19:36.570,0:19:37.130

jak nie mniej.

0:19:37.590,0:19:40.530

I ja resztę informacji muszę wydobyć.

0:19:40.860,0:19:43.240

Chcę wydobyć od pacjenta,

0:19:43.260,0:19:44.720

wobec tego tutaj pytam.

0:19:44.960,0:19:45.980

Pytam albo proszę,

0:19:46.060,0:19:47.200

zapraszam do rozmowy,

0:19:47.240,0:19:48.280

proszę mi opowiedzieć,

0:19:48.300,0:19:50.160

jak pani funkcjonuje na co dzień.

0:19:50.520,0:19:52.540

To też dla formy pytań.

0:19:52.660,0:19:54.540

Niech to będą pytania otwarte,

0:19:54.540,0:19:55.520

a nie zamknięte.

0:19:55.640,0:19:57.100

Czy panią boli rano, prawda,

0:19:57.440,0:19:58.740

Czy pani ma coś tam.

0:19:59.280,0:20:01.040

No to odpowiedź może być tak albo nie.

0:20:01.340,0:20:03.820

A trzeba by zapytać może inaczej.

0:20:03.820,0:20:04.320

Co pani myśli

0:20:05.100,0:20:06.260

nawet o tym,

0:20:06.300,0:20:06.920

co się dzieje,

0:20:06.940,0:20:08.520

co pani już wie na ten temat,

0:20:08.560,0:20:10.400

jeżeli lekarz ma jakieś podejrzenie.

0:20:10.480,0:20:12.740

I tutaj jakby znowu otwiera się wielki rozdział tego,

0:20:12.740,0:20:15.020

jak taką konsultację przeprowadzić,

0:20:15.040,0:20:18.160
żeby jak najwięcej elementów

0:20:18.160,0:20:18.760
tej perspektywy pacjenta,

0:20:18.960,0:20:20.300
tej jego opowieści,

0:20:20.300,0:20:20.860
historii,

0:20:20.860,0:20:23.540
narracji wydobyć.

0:20:23.930,0:20:26.370
I ładnie to poprzeplatać z tymi danymi,

0:20:26.390,0:20:27.910
które mamy z badań,

0:20:27.910,0:20:28.510
z wyników,

0:20:28.510,0:20:29.610
z morfologii i tak dalej.

0:20:29.690,0:20:32.521
I dopiero z tego wyłoni nam się

0:20:32.521,0:20:33.770
w miarę pełny obraz,

0:20:33.770,0:20:36.137
który pozwoli zaprojektować

0:20:36.137,0:20:37.590
dalszą ścieżkę terapeutyczną.

0:20:37.630,0:20:38.190
Taką,

0:20:38.190,0:20:40.290
która będzie jakby zgodna z tym,

0:20:40.350,0:20:44.570
czego oczekuje i potrzebuje ta chora osoba,

0:20:44.570,0:20:45.830
która do nas przyszła.

0:20:46.350,0:20:47.370
Jak się tego uczy?

0:20:47.710,0:20:50.450
Jak się kształci tę kompetencję narracyjną?

0:20:50.530,0:20:53.570
No więc właśnie tutaj przychodzi literatura,

0:20:53.590,0:20:58.470
jako to źródło doskonałych tekstów do pracy

0:20:58.470,0:20:59.510

i do szlifowania,

0:20:59.590,0:21:01.490

doskonalenia pewnych kompetencji.

0:21:02.070,0:21:04.210

Rita Charon wychodzi z założenia,

0:21:04.370,0:21:06.470

że my potrzebujemy,

0:21:06.590,0:21:07.630

znaczy my jako lekarze,

0:21:07.630,0:21:08.130

tak przepraszam,

0:21:08.150,0:21:10.670

wchodzę trochę w tę osobę lekarza,

0:21:10.730,0:21:12.950

że jeżeli ja miałabym rozmawiać z pacjentem,

0:21:12.950,0:21:15.630

to muszę mieć w sobie taką umiejętność uważności,

0:21:16.080,0:21:20.000

i pewną kompetencję właśnie narracyjną,

0:21:20.000,0:21:22.000

czyli taką uważność na narrację,

0:21:22.000,0:21:22.940

otwartość,

0:21:22.940,0:21:27.820

umiejętność wydobywania z tej opowieści

0:21:27.820,0:21:28.480

istotnych rzeczy.

0:21:28.760,0:21:31.880

I że taką umiejętność można trenować

0:21:32.460,0:21:35.140

właśnie na podstawie tekstów literackich,

0:21:35.160,0:21:38.040

na podstawie innych jakby narracji.

0:21:38.720,0:21:44.860

I tutaj patrzymy zarówno na treść tego,

0:21:45.040,0:21:46.800

co jest w danym tekście,

0:21:46.860,0:21:47.560

ale,

0:21:47.720,0:21:49.060

co ważne u Charon,

0:21:49.300,0:21:50.840

także na formę.

0:21:51.220,0:21:54.000

I to jest dla mnie też niezwykle ważne,

0:21:54.120,0:21:56.660

bo czasami czytamy książki,

0:21:57.120,0:21:58.740

to biegniemy za treścią.

0:21:59.100,0:21:59.660

Opisy,

0:21:59.700,0:22:00.640

łe, nieciekawe,

0:22:00.640,0:22:01.140

dialog,

0:22:01.280,0:22:01.780

dalej,

0:22:01.880,0:22:03.060

jakiś kluczowy czasownik,

0:22:03.080,0:22:04.460

który popycha akcję do przodu.

0:22:05.080,0:22:06.660

A tutaj Charon mówi,

0:22:06.840,0:22:09.940

że nie możemy patrzeć tylko na treść,

0:22:09.960,0:22:11.700

bo jeżeli byśmy byli takim właśnie lekarzem,

0:22:11.700,0:22:13.280

który podąża tylko za treścią,

0:22:13.320,0:22:14.100

to zgubimy,

0:22:14.510,0:22:16.770

zgubimy wiele walorów opowieści,

0:22:16.790,0:22:18.490

które mogą mieć cenne wskazówki.

0:22:18.490,0:22:21.990

Więc na tych sesjach narracyjnych

0:22:21.990,0:22:23.530

skupia się dużą uwagę na formie.

0:22:23.570,0:22:26.010

No i tutaj wchodzi znowu mój ukochany język.

0:22:26.010,0:22:28.590

Czyli na przykład wszelkie metafory,

0:22:28.630,0:22:30.350

dobór słów.

0:22:31.120,0:22:32.240

Formy gramatyczne,

0:22:32.240,0:22:33.600

formy czasu na przykład,

0:22:33.740,0:22:34.840

czy jest w czasie przeszłym,

0:22:34.860,0:22:35.620

teraźniejszym,

0:22:35.620,0:22:36.160

przyszłym.

0:22:36.420,0:22:39.073

Koncentracja właśnie na formie

0:22:39.073,0:22:41.720

uczy nas takiej uważności i później,

0:22:41.740,0:22:44.460

kiedy już jesteśmy w tym gabinecie medycznym

0:22:44.460,0:22:47.720

i słyszymy jakąś konkretnie sformułowaną wypowiedź

0:22:47.720,0:22:50.060

naszego pacjenta i mamy w sobie tę kompetencję

0:22:50.060,0:22:51.820

koncentracji na formie,

0:22:51.840,0:22:54.180

to będziemy w stanie wysłyszeć,

0:22:54.180,0:22:56.620

czy on mówi o swoich własnych lękach,

0:22:56.680,0:22:58.650

czy to są na przykład lęki żony,

0:22:58.650,0:23:01.530

która coś powiedziała przed tą wizytą,

0:23:01.530,0:23:01.850

0:23:01.850,0:23:02.410

prawda, i tak dalej.

0:23:02.670,0:23:03.950

Czyj to jest głos?

0:23:04.250,0:23:06.730

Czyj głos przemawia przez pacjenta?

0:23:06.790,0:23:07.810

Jego własny,

0:23:07.810,0:23:10.990

czy może właśnie czyjś narzucony mu z zewnątrz?

0:23:11.320,0:23:13.260

[M W:] Warto na pewno podkreślić to,

0:23:13.380,0:23:17.400

że medycyna narracyjna nie jest medycyną

0:23:17.400,0:23:18.940

wyłącznie skoncentrowaną na pacjencie, prawda?

0:23:18.960,0:23:21.860

Bo w webinarium dostępnym na stronie Medycyny Praktycznej

0:23:21.860,0:23:24.520

z udziałem lekarzy i twórców Laboratorium Medycyny Narracyjnej

0:23:24.520,0:23:28.440

lekarz Hubert Syzdek podkreślił,

0:23:28.460,0:23:31.860

że uwzględnia ona również potrzeby wszystkich osób

0:23:31.860,0:23:33.700

zaangażowanych w opiekę zdrowotną,

0:23:33.700,0:23:34.460

w tym lekarzy,

0:23:34.700,0:23:37.740

którzy zmuszeni są mierzyć się na co dzień

0:23:37.740,0:23:40.080

z niepewnością co do stawianych diagnoz,

0:23:40.080,0:23:42.680

z prognozami na przyszłość.

0:23:42.800,0:23:46.760

Jak podczas tego webinarium wyznała

0:23:46.760,0:23:48.040

pani profesor Małgorzata Nowaczyk

0:23:48.850,0:23:50.970

specjalizująca się w medycynie prenatalnej,

0:23:51.250,0:23:54.170

medycyna narracyjna bardzo jej pomogła

0:23:54.170,0:23:55.410

w radzeniu sobie z tą niepewnością,

0:23:55.530,0:23:58.850

a zajęcia z Ritą Charon były dla niej olśnieniem

0:23:58.850,0:24:00.990

i poczuła się zrozumiana jako lekarz.

0:24:00.990,0:24:03.770

Jak to w praktyce wygląda

0:24:03.770,0:24:04.870

w codziennej praktyce lekarzy?

0:24:04.890,0:24:07.370

Stwórzmy może jakąś taką teoretyczną sytuację

0:24:07.370,0:24:07.930
w gabinecie, tak,

0:24:07.970,0:24:10.650
kiedy przychodzi pacjent na przykład onkologiczny,

0:24:10.710,0:24:13.050
zaczyna snuć swoją opowieść,

0:24:13.050,0:24:15.498
przy czym przychodzi

0:24:15.498,0:24:16.470
z jakimś ogromnym kompletem badań.

0:24:16.880,0:24:17.440
Człowiek,

0:24:17.440,0:24:20.200
który ma wieloletnią historię choroby,

0:24:20.280,0:24:22.360
lekarz musi przez to przebrnąć,

0:24:22.360,0:24:27.080
widzi jak skomplikowany jest to przypadek i wiadomo,

0:24:27.080,0:24:29.440
jest to jakieś obciążenie też dla niego samego.

0:24:29.540,0:24:30.320
Wyobraźmy sobie,

0:24:30.360,0:24:31.780
że za chwilę jeszcze przychodzi rodzina,

0:24:31.780,0:24:33.540
która opowiada jeszcze co innego.

0:24:33.880,0:24:35.040
Tu okazuje się,

0:24:35.080,0:24:37.220
że pacjent na przykład przekręca fakty,

0:24:37.240,0:24:38.460
niewiele pamięta,

0:24:38.460,0:24:39.920
trzeba tutaj dopowiedzieć,

0:24:39.940,0:24:41.800
jeszcze słuchać kolejnych głosów.

0:24:42.260,0:24:43.020
Nie wiem,

0:24:43.600,0:24:45.720
jak się w tym wszystkim odnaleźć?

0:24:45.820,0:24:47.740
Co taki biedny lekarz,

0:24:47.740,0:24:50.880

który na co dzień ma wiele takich przypadków,

0:24:50.880,0:24:52.760

a jeszcze tak jak wspomniałaś,

0:24:52.860,0:24:54.100

brakuje mu czasu,

0:24:54.200,0:24:57.200

żeby tego pacjenta dłużej wysłuchać.

0:24:57.220,0:24:59.268

Jak on w tym wszystkim

0:24:59.268,0:25:00.800

może sobie dzięki medycynie narracyjnej radzić?

0:25:00.980,0:25:03.420

[M Ch-K:] To musiałybyśmy przede wszystkim lekarzy

0:25:03.420,0:25:04.000

o to zapytać.

0:25:04.000,0:25:04.680

[M W:] Mam nadzieję,

0:25:04.700,0:25:05.480

że zapytamy.

0:25:05.480,0:25:06.240

[M Ch-K:] Że damy radę.

0:25:06.340,0:25:07.880

Więc od razu powiem,

0:25:07.880,0:25:10.900

że absolutnie nie jestem lekarzem

0:25:10.900,0:25:11.740

i nie miałam nigdy styczności,

0:25:11.740,0:25:15.560

znaczy, no, z pacjentami w takiej funkcji,

0:25:15.560,0:25:18.820

więc to, co opowiem jest tylko teoretycznym konstruktem

0:25:18.820,0:25:21.920

na podstawie tego co mogłam przeczytać

0:25:21.920,0:25:22.880

czy usłyszeć.

0:25:24.160,0:25:27.520

Rzeczywiście no to tylko pokazuje jak bardzo

0:25:27.520,0:25:30.700

skomplikowana jest praca lekarza,

0:25:30.700,0:25:32.980

szczególnie w obrębie tych chorób,

0:25:32.980,0:25:33.480

prawda,

0:25:33.480,0:25:34.820

tak specyficznie trudnych

0:25:35.100,0:25:37.480

jak chociażby choroby onkologiczne.

0:25:37.600,0:25:41.420

I rzeczywiście medycyna narracyjna

0:25:41.420,0:25:42.740

też daje taką przestrzeń lekarzom,

0:25:42.820,0:25:46.680

żeby też dostrzec siebie jako ludzi,

0:25:47.080,0:25:48.280

nie jako maszyny,

0:25:48.280,0:25:52.120

które mają po prostu wykonywać kolejne zadania,

0:25:52.120,0:25:55.320

tylko jako ludzi ze swoimi słabościami,

0:25:55.340,0:25:56.460

z gorszymi dniami,

0:25:56.460,0:25:58.300

z tym całym obciążeniem,

0:25:58.300,0:25:59.900

bagażem emocjonalnym.

0:26:00.720,0:26:03.320

Myślę tutaj jeszcze o tym takim elemencie,

0:26:03.340,0:26:05.560

jakim są karty równoległe,

0:26:05.560,0:26:06.840

równoległe karty chorób,

0:26:06.840,0:26:08.760

'parallel charts' u Rity Charon.

0:26:09.550,0:26:11.630

To jest taki właśnie składnik

0:26:11.630,0:26:12.610

tej praktyki narracyjnej,

0:26:12.650,0:26:15.510

że lekarz prowadzi,

0:26:15.510,0:26:16.730

oprócz tej karty choroby,

0:26:16.850,0:26:17.830

takie jakby,

0:26:17.850,0:26:18.290

nie wiem,

0:26:18.290,0:26:21.850
swoje notatki na temat spotkania z pacjentem.

0:26:21.850,0:26:27.990
I tutaj może też jakby mieć tę chwilę skupienia

0:26:27.990,0:26:29.630
na swoich własnych odczuciach,

0:26:29.630,0:26:33.690
co się we mnie zadziało podczas tego spotkania,

0:26:33.690,0:26:36.510
czy po kontakcie z tym pacjentem,

0:26:36.510,0:26:37.430
co czuję.

0:26:38.060,0:26:38.440
Czy czuję,

0:26:38.440,0:26:38.800
nie wiem,

0:26:38.800,0:26:39.300
złość,

0:26:39.300,0:26:39.760
niechęć,

0:26:39.760,0:26:40.420
bezzadność?

0:26:40.500,0:26:42.580
Czy właśnie jestem zadowolona,

0:26:42.580,0:26:43.960
bo coś jest lepiej?

0:26:44.720,0:26:46.540
Tutaj znowu moglibyśmy z drugiej strony powiedzieć,

0:26:46.760,0:26:48.800
kiedy lekarz ma to robić u nas w Polsce,

0:26:48.900,0:26:50.880
w polskim systemie opieki medycznej,

0:26:50.920,0:26:53.340
kiedy mam usiąść i sobie robić te karty ?

0:26:53.340,0:26:55.900
w domu, między dyżurami?

0:26:56.160,0:26:59.600
Więc jakby tutaj te systemowe ograniczenia

0:26:59.600,0:27:01.200
zawsze będą argumentem przeciw.

0:27:01.320,0:27:01.880
M W:] Właśnie,

0:27:01.940,0:27:04.260
właśnie i dofinansowanie służby zdrowia,

0:27:04.260,0:27:05.900
brak przestrzeni na to wszystko,

0:27:06.020,0:27:07.740
to też bardzo złożone.

0:27:07.740,0:27:08.100
[M Ch-K:] Tak,

0:27:08.100,0:27:09.120
tak i ta sytuacja,

0:27:09.120,0:27:10.240
którą tutaj zbudowałyśmy,

0:27:10.240,0:27:10.920
ten konstrukt,

0:27:10.920,0:27:13.860
że najpierw rozmawiam z pacjentem,

0:27:14.030,0:27:15.090
potem przychodzi jego rodzina,

0:27:15.090,0:27:15.530
no właśnie,

0:27:15.530,0:27:16.690
i robi się taki wielogłos,

0:27:16.690,0:27:17.610
taki gąszcz.

0:27:18.410,0:27:19.850
No to znowu wydaje się,

0:27:19.890,0:27:22.710
że teoretycznie jakbyśmy byli tacy kompetentni

0:27:22.710,0:27:23.490
narracyjnie,

0:27:23.510,0:27:26.090
no to z tego gąszczu jesteśmy w stanie coś tam

0:27:26.090,0:27:27.910
spójnego wydobyć

0:27:28.630,0:27:30.490
jako jakiś obraz choroby,

0:27:30.510,0:27:31.530
który nam się wyłoni,

0:27:31.530,0:27:32.410
jakiś spójny,

0:27:32.450,0:27:35.510
albo właśnie dostrzec te różnice i później

0:27:35.510,0:27:37.530

jest na czym pracować podczas kolejnej wizyty.

0:27:37.830,0:27:39.490

Są wszystko bardzo trudne rzeczy,

0:27:39.610,0:27:42.250

również komunikacyjnie.

0:27:42.290,0:27:45.770

Ja też cały czas mam na uwadze

0:27:45.770,0:27:46.710

ten aspekt komunikacyjny.

0:27:47.720,0:27:49.480

rozmawiam właśnie tylko z pacjentem,

0:27:49.480,0:27:50.520

czy z dzieckiem,

0:27:50.520,0:27:51.460

z jego rodzicem,

0:27:51.460,0:27:54.460

czy właśnie ze starszym pacjentem i jego córką,

0:27:54.480,0:27:56.900

która wprowadza swoją perspektywę,

0:27:56.900,0:27:58.920

swój jakiś kontekst,

0:27:58.940,0:28:01.760

no to są bardzo trudne sytuacje.

0:28:02.320,0:28:04.160

I wierzę głęboko w to,

0:28:04.300,0:28:06.460

że takie właśnie przejście,

0:28:06.480,0:28:09.120

choćby szkolenia z zakresu medycyny narracyjnej,

0:28:09.120,0:28:11.980

czy takie właśnie czucie się w tę ideę.

0:28:12.750,0:28:14.510

Coś da również lekarzom,

0:28:14.630,0:28:17.830

choć trudno mi teraz w tej chwili podać jakieś

0:28:17.830,0:28:21.010

bardzo takie konkretne przykłady.

0:28:21.150,0:28:22.122

Ja myślę, że to jest po prostu

0:28:22.122,0:28:24.670

sztuka życia po prostu.

0:28:24.670,0:28:27.582

Ja też nie chciałabym,

0:28:27.582,0:28:28.130
żeby to wybrzmiało,

0:28:28.150,0:28:30.210
że medycyna narracyjna jest jakimś narzędziem,

0:28:30.210,0:28:31.970
narzędziem komunikacyjnym,

0:28:31.990,0:28:32.870
jakimś chwytem,

0:28:32.870,0:28:34.250
jakąś sztuczką.

0:28:34.710,0:28:35.690
To też wiem,

0:28:35.750,0:28:38.450
że wielu autorów zwraca na to uwagę,

0:28:38.570,0:28:41.270
żeby tak tego nie traktować.

0:28:42.250,0:28:43.990
Więc rzeczywiście,
jeżeli ktoś tak na serio w to wejdzie,

0:28:44.070,0:28:44.890
wczyta się,

0:28:45.090,0:28:47.330
przepracuje wewnątrznie,

0:28:47.350,0:28:50.790
no to może to coś zmienić w jego życiu zawodowym,

0:28:50.870,0:28:52.510
w jego podejściu.

0:28:52.990,0:28:53.870
Szczерze mówiąc,

0:28:53.870,0:28:54.230
no właśnie,

0:28:54.230,0:28:55.070
nie jestem lekarzem,

0:28:55.070,0:28:57.570
ale jestem dydaktykiem,

0:28:57.570,0:28:58.510
jestem mamą,

0:28:58.510,0:28:59.250
żoną na co dzień,

0:28:59.290,0:29:02.230
się komunikuję z różnymi osobami

0:29:02.230,0:29:04.242

i w ogóle mam wrażenie,

0:29:04.242,0:29:05.550

że im więcej o tej medycynie narracyjnej sobie czytam,

0:29:05.590,0:29:08.750

o komunikacji sobie czytam i myślę.

0:29:09.310,0:29:12.830

to tym lepiej się komunikuje w różnych sytuacjach,

0:29:13.590,0:29:18.150

Więc to jest fascynujące w ogóle w językoznawstwie,

0:29:18.150,0:29:20.670

w każdej nauce,

0:29:20.670,0:29:23.510

w tym,

żeby się po prostu cały czas doskonalić,

0:29:23.510,0:29:26.430

czegoś się uczyć na nowo i starać się to jakoś

0:29:26.430,0:29:27.790

wprowadzać w życie.

0:29:28.280,0:29:31.160

Ten styk językoznawstwa i medycyny,

0:29:31.380,0:29:33.920

który też widać w medycynie narracyjnej,

0:29:34.040,0:29:36.120

ale też w komunikacyjnych tematach,

0:29:36.120,0:29:36.960

że to jest temat,

0:29:37.020,0:29:40.760

który powinien interesować studentów i szkoda,

0:29:40.760,0:29:43.400

że go nie ma w ofercie dydaktycznej.

0:29:43.540,0:29:44.560

I zdarzyło się,

0:29:44.620,0:29:48.520

że mogłam poprowadzić konwersatorium na swoim wydziale

0:29:48.520,0:29:51.980

i właśnie zaproponowałam zajęcia pod tytułem

0:29:51.980,0:29:52.840

Język i Medycyna.

0:29:52.980,0:29:55.360

Tak specjalnie to zatytułowałam tak szeroko,

0:29:55.380,0:29:56.100

Język i Medycyna,

0:29:56.200,0:29:58.940

z takim postanowieniem,

0:29:58.940,0:30:02.020

że umieszczę tam elementy medycyny narracyjnej.

0:30:02.040,0:30:03.380

Przy czym oczywiście odbiorcami,

0:30:03.380,0:30:06.280

uczestnikami tych zajęć są poloniści,

0:30:06.380,0:30:08.680

studenci polonistyki na studiach magisterskich.

0:30:09.580,0:30:11.880

Takie zajęcia poprowadziłam już dwukrotnie.

0:30:12.300,0:30:14.740

Teraz w tym roku akademickim,

0:30:14.740,0:30:15.140

latem,

0:30:15.140,0:30:17.320

będę miała trzecią odsłonę.

0:30:17.360,0:30:20.420

Więc tam miałam właśnie przyjemność pierwszy raz

0:30:20.420,0:30:25.340

taką sesję medycyny narracyjnej ze studentami zrobić.

0:30:25.820,0:30:27.220

W ramach tych tematów,

0:30:27.220,0:30:30.180

tego konwersatorium omawiamy różne tematy,

0:30:30.220,0:30:32.060

bo i nazewnictwo chorób,

0:30:32.140,0:30:33.240

nazewnictwo leków,

0:30:33.540,0:30:35.220

kwestie komunikacyjne.

0:30:35.320,0:30:38.620

Jakie polszczyzna daje nam w ogóle środki leksykalne

0:30:38.620,0:30:40.620

do opowiadania o tym doświadczeniu,

0:30:40.660,0:30:41.920

jaką jest choroba,

0:30:41.920,0:30:43.540

czy właśnie zachwianie zdrowia.

0:30:43.660,0:30:46.860

No i mamy tam właśnie elementy tej humanistyki medycznej,

0:30:47.580,0:30:50.500

robię takie wprowadzenie humanistom,

0:30:50.500,0:30:53.020

Więc jakby oni to rozumieją,

0:30:53.020,0:30:53.520

chłoną.

0:30:53.850,0:30:57.210

Taka dynamika pracy na tym konwersatorium

0:30:57.210,0:30:59.630

jest dla mnie naprawdę czymś niesamowitym.

0:30:59.630,0:31:01.990

Ja po prostu czekam na każde następne zajęcia.

0:31:02.070,0:31:03.910

Tak pięknie się niektórzy otwierają,

0:31:03.990,0:31:05.910

wnoszą dużo swojej perspektywy.

0:31:05.950,0:31:06.330

Widzą,

0:31:06.330,0:31:07.450

że to jest ważne,

0:31:07.610,0:31:11.090

że faktycznie jak następnym razem pójdę do lekarza,

0:31:11.110,0:31:12.130

to będę zwracała uwagę,

0:31:12.490,0:31:14.030

prawda,

na takie i takie rzeczy.

0:31:14.430,0:31:17.690

No i ta sesja narracyjna zwykle tak pod koniec

0:31:17.690,0:31:18.070

ją robię,

0:31:18.070,0:31:19.050

bo też zależy mi na tym,

0:31:19.090,0:31:21.950

żeby grupa troszkę się poznała,

0:31:21.970,0:31:22.290

prawda,

0:31:22.290,0:31:22.950

tak sama ze sobą,

0:31:23.690,0:31:25.530

no bo nie wiem,

0:31:25.550,0:31:29.350

nieczęsto na zajęciach robi się tego typu sesje,

0:31:29.350,0:31:31.390

które wymagają jednak takiej szczerości,

0:31:31.390,0:31:32.330
otwartości,

0:31:32.330,0:31:34.850
takiego obnażenia się też,

0:31:34.950,0:31:37.410
więc tak pod koniec.

0:31:37.610,0:31:40.830
No i to wychodzi bardzo ciekawie.

0:31:41.120,0:31:44.040
Także oni pracują bardzo dobrze i myślę,

0:31:44.100,0:31:46.260
że studenci medycyny,

0:31:46.260,0:31:48.040
czy już praktykujący lekarze,

0:31:48.060,0:31:51.040
także by się pootwierali na takich sesjach.

0:31:51.140,0:31:52.780
I to jest w ogóle bardzo ciekawe,

0:31:52.780,0:31:55.740
że tutaj pracujemy na tekstach literackich,

0:31:55.740,0:32:00.440
które z pozoru nie mają w ogóle związku

0:32:00.440,0:32:01.320
z lekarską praktyką.

0:32:02.700,0:32:03.840
Nawet mówi się,

0:32:03.860,0:32:04.880
żeby te teksty,

0:32:04.880,0:32:05.700
Rita Charon zaznacza,

0:32:05.740,0:32:06.460
żeby te teksty,

0:32:06.460,0:32:07.160
które wybieramy,

0:32:07.300,0:32:11.120
żeby one nie dotyczyły tematyki medycznej,

0:32:11.120,0:32:12.940
żeby były takie zupełnie oderwane.

0:32:13.290,0:32:15.210
Ale ja sobie tak myślę,

0:32:15.290,0:32:19.690
że jakbyśmy tak mieli na początek prowadzić tego

0:32:19.690,0:32:20.450

typu zajęcia,

0:32:20.510,0:32:22.110

to może jednak dobrze byłoby,

0:32:22.150,0:32:24.670

żeby te teksty chociaż troszeczkę tematycznie

0:32:24.670,0:32:27.270

ocierały się o tematy medyczne.

0:32:27.390,0:32:31.050

Zresztą chyba nie bez powodu to opowiadanie

0:32:31.050,0:32:34.430

"Wiszący most" Alice Munro jest i w podręczniku

0:32:34.430,0:32:36.870

Rity Charon i współautorów opracowane.

0:32:36.870,0:32:40.470

Ten tekst jest często wybierany na właśnie treningi

0:32:40.470,0:32:41.910

medycyny narracyjnej,

0:32:42.570,0:32:44.330

a przecież dotyczy właśnie doświadczenia choroby.

0:32:44.490,0:32:45.950

Więc uważam,

0:32:45.950,0:32:47.870

że od takich tekstów warto zacząć,

0:32:47.890,0:32:50.950

a później można rzeczywiście rozszerzać na teksty

0:32:50.950,0:32:51.970

poetyckie chociażby,

0:32:51.970,0:32:55.550

które dotyczą zupełnie różnych doświadczeń i tam

0:32:55.550,0:33:00.810

trenować te kompetencje analizy rozbioru tekstu

0:33:00.810,0:33:02.370

na poszczególne elementy.

0:33:03.139,0:33:05.440

Ale też może powiedzmy jeszcze to,

0:33:05.620,0:33:06.780

bo nie chcę,

0:33:06.820,0:33:08.040

żeby zostało takie wrażenie,

0:33:08.060,0:33:09.760

że tu jest jakaś wielka,

0:33:09.760,0:33:11.800

wspaniała koncepcja medycyny narracyjnej,

0:33:11.800,0:33:14.140

a nasi lekarze to są w ogóle bardzo źli.

0:33:15.680,0:33:18.520

Więc ja mam wrażenie,

0:33:18.560,0:33:19.060

że wielu,

0:33:19.240,0:33:23.160

ludzie są różni wszędzie w każdej grupie zawodowej.

0:33:23.620,0:33:25.720

I na pewno jest tak,

0:33:25.720,0:33:27.660

że jest wielu lekarzy,

0:33:27.660,0:33:29.240

którzy po prostu tacy są,

0:33:29.420,0:33:31.380

jakby Rita Charon sobie wymarzyła.

0:33:31.660,0:33:33.480

I potrafią tak rozmawiać.

0:33:33.580,0:33:34.740

Co by się nie działo,

0:33:34.760,0:33:35.900

to oni właśnie tacy będą.

0:33:36.380,0:33:37.500

Są empatyczni,

0:33:37.500,0:33:38.220

są otwarci,

0:33:38.220,0:33:41.620

uwielbiają dać pacjentowi powiedzieć własnymi słowami,

0:33:41.620,0:33:44.505

co tam się u niego dzieje

0:33:44.505,0:33:45.300

i dopiero tak potrafią pracować.

0:33:45.320,0:33:46.580

Na pewno takie osoby będą.

0:33:46.700,0:33:48.000

[M W:] Tak, czasem mają kamyk w bucie,

0:33:48.060,0:33:51.060

ale to rzadko im się zdarza.

0:33:52.460,0:33:53.740

[M Ch-K:] To jest właśnie kwestia,

0:33:53.740,0:33:54.500

albo się to ma,

0:33:54.520,0:33:55.600
albo się tego nie ma,

0:33:55.680,0:33:57.040
ale ci,

0:33:57.120,0:33:59.620
co już mają to świetnie i oni jakby sobie radzą,

0:33:59.620,0:34:00.280
idą z tym dalej,

0:34:00.400,0:34:00.940
ale ci,

0:34:00.980,0:34:01.640
co tego nie mają,

0:34:01.700,0:34:03.600
mogą się tego nauczyć.

0:34:03.720,0:34:06.194
I takie myślenie o kształceniu kompetencji komunikacyjnych

0:34:06.194,0:34:08.520
jest w ogóle bardzo ważne,

0:34:08.600,0:34:10.100
żeby o tym mówić.

0:34:10.179,0:34:10.679
I myślę,

0:34:10.719,0:34:12.320
że podobnie jest z medycyną narracyjną.

0:34:12.500,0:34:15.060
Tych elementów można się po prostu nauczyć.

0:34:15.080,0:34:16.500
Jeżeli ja tego w sobie nie mam,

0:34:16.600,0:34:18.659
to mogę no jakieś,

0:34:18.840,0:34:21.699
wyrobić sobie pewne umiejętności i starać się

0:34:21.699,0:34:23.340
po troszeczkę je wdrażać,

0:34:23.340,0:34:24.900
prawda,
do swojej codziennej pracy.

0:34:25.600,0:34:26.380
Także no,

0:34:26.460,0:34:28.860
są lekarze naprawdę fantastyczni.

0:34:28.860,0:34:31.440
Sama wiem po rozmaitych tam doświadczeniach,

0:34:31.440,0:34:32.940
bo to każdy z nas chodzi do lekarza,

0:34:32.940,0:34:33.280
jednego,

0:34:33.280,0:34:33.780
drugiego.

0:34:33.860,0:34:35.100
U jednego jest lepiej,

0:34:35.120,0:34:36.199
u drugiego jest gorzej,

0:34:36.199,0:34:36.540
prawda,

0:34:36.540,0:34:37.719
komunikacyjnie.

0:34:38.420,0:34:40.880
Ale no zdarzają się jak najbardziej tacy,

0:34:40.960,0:34:44.080
którzy potrafią to w sobie odkryć.

0:34:44.330,0:34:46.610
A pozostali mają szansę,

0:34:46.630,0:34:47.989
jeśli chcą,

0:34:47.989,0:34:50.830
choć troszkę się tutaj podciągnąć

0:34:50.830,0:34:51.389
pod tym względem.

0:34:52.969,0:34:56.690
[M W:] Do pewnego stopnia burzy ona hierarchię

0:34:56.690,0:34:57.350
w gabinecie lekarskim,

0:34:57.350,0:34:57.710
prawda?

0:34:57.710,0:35:00.990
Bo skraca dystans między lekarzem a pacjentem

0:35:00.990,0:35:01.750
i jego bliskimi.

0:35:01.970,0:35:03.650
I czy według ciebie

0:35:04.270,0:35:08.050
zaburzenie tej hierarchii jest przeszkodą

0:35:08.050,0:35:10.270
w przyjęciu takiego nowego modelu komunikacji,

0:35:10.270,0:35:10.890
relacji,

0:35:10.950,0:35:12.170
przeszkodą,

0:35:12.170,0:35:14.470
która stawia silny opór?

0:35:15.030,0:35:16.110
[M Ch-K] Faktycznie,

0:35:16.110,0:35:19.870
są różne modele takiej hierarchii,

0:35:19.870,0:35:21.150
też komunikacji,

0:35:21.190,0:35:23.390
takie bardziej tradycyjne,

0:35:23.470,0:35:27.830
które stawiają lekarza tutaj wyżej w hierarchii

0:35:27.830,0:35:29.390
i tego pacjenta gdzieś niżej,

0:35:29.920,0:35:32.300
który ma się dostosować do zaleceń,

0:35:32.320,0:35:34.480
które pan doktor przekazał.

0:35:34.860,0:35:36.060
No ale są też,

0:35:36.080,0:35:39.660
to się współcześnie zmienia w kierunku takich

0:35:39.660,0:35:40.360
relacji,

0:35:40.360,0:35:42.580
no właśnie bardziej partnerskich,

0:35:42.600,0:35:47.320
w których pacjenta angażuje się coraz bardziej

0:35:47.320,0:35:48.380
w proces terapeutyczny,

0:35:48.380,0:35:49.000
nie tylko pacjenta,

0:35:49.020,0:35:49.960
ale także jego rodziny.

0:35:50.160,0:35:52.560
Więc mamy właśnie coraz częściej do czynienia

0:35:52.560,0:35:54.560
z taką relacją potrójną,

0:35:54.580,0:35:56.140

czyli jakby jest lekarz,

0:35:56.140,0:35:57.100

ale też cały personel,

0:35:57.100,0:35:57.800

jest pacjent,

0:35:57.800,0:35:58.700

są jego bliscy.

0:35:59.450,0:36:02.990

Więc jakby te role gdzieś tam się rzeczywiście

0:36:02.990,0:36:03.930

wyrównują,

0:36:03.930,0:36:04.410

mam wrażenie,

0:36:04.410,0:36:06.890

na poziomie też takiego kształcenia komunikacyjnego.

0:36:07.370,0:36:10.310

A w medycynie narracyjnej rzeczywiście musimy

0:36:10.310,0:36:14.110

otworzyć się na drugiego i na siebie i tak

0:36:14.110,0:36:16.790

to bardzo ładnie wychodzi też w tym,

0:36:16.830,0:36:20.410

o czym Rita Charon pisze na temat

0:36:20.410,0:36:21.110

tych kart równoległych, prawda,

0:36:21.110,0:36:25.150

że kiedy lekarz potem sobie ma to doświadczenie

0:36:25.150,0:36:27.770

tego kontaktu z pacjentem opisać jakby po swojemu,

0:36:28.350,0:36:31.610

to, że ona lubi tak spojrzeć na siebie

0:36:31.610,0:36:33.250

i o sobie w trzeciej osobie mówić.

0:36:33.470,0:36:36.150

Czyli gdzieś jakby ze złotu ptaka obserwuje siebie

0:36:36.150,0:36:38.350

jako tę lekarkę i tę pacjentkę,

0:36:38.390,0:36:40.130

bo to akurat a propos jakiejś pacjentki było,

0:36:40.270,0:36:43.990

i widzi siebie na równi z tą pacjentką.

0:36:44.050,0:36:46.570

I gdzieś tam wisi wyżej jako obserwator.

0:36:47.750,0:36:48.690

Ja nie wiem,

0:36:48.690,0:36:49.930

czy się lekarze tego boją.

0:36:49.990,0:36:52.610

Być może to jest rzeczywiście jakaś sprawa

0:36:52.610,0:36:53.330

pokoleniowa.

0:36:53.530,0:36:54.250

Myślę,

0:36:54.290,0:36:59.530

że to też w wielu instytucjach jest istotne

0:36:59.530,0:37:00.110

zjawisko.

0:37:00.170,0:37:02.570

Czyli pewne pokolenie przywiązane do pewnych

0:37:02.570,0:37:08.150

schematów zachowań językowych po prostu trwa.

0:37:10.640,0:37:11.500

Więc ja myślę,

0:37:11.560,0:37:16.080

że lekarze właśnie w ramach zajęć komunikacyjnych

0:37:16.080,0:37:19.060

są też otwierani na te takie nowe modele komunikacyjne.

0:37:19.280,0:37:23.540

I tutaj jakby medycyna narracyjna się z tym łączy.

0:37:23.700,0:37:26.080

Bo nam się też może wydawać,

0:37:26.080,0:37:28.960

właśnie w tym opisie ewolucji modeli komunikacyjnych,

0:37:29.060,0:37:32.920

że ten model partnerski jest idealny.

0:37:32.940,0:37:36.180

Że pacjenci tak strasznie chcą być na równi z

0:37:36.180,0:37:36.880

z lekarzem,

0:37:36.880,0:37:37.220

prawda?

0:37:37.220,0:37:43.020

I chcą być tacy aktywni w procesie terapeutycznym.

0:37:43.020,0:37:44.280

A są badania, które pokazują,

0:37:44.320,0:37:46.580

że wcale tak nie jest,

0:37:46.600,0:37:48.220

że to wcale nie jest takie oczywiste,

0:37:48.260,0:37:52.240

że jednak lekarz to jest ten specjalista,

0:37:52.240,0:37:53.760

do którego ja przychodzę,

0:37:53.760,0:37:56.340

mimo wszystko po konkretną poradę.

0:37:56.400,0:37:57.940

Oczywiście jest miło,

0:37:57.940,0:38:00.850

kiedy on mi da wybór,

0:38:00.870,0:38:03.910

przedstawi mi możliwe ścieżki terapeutyczne,

0:38:04.010,0:38:04.970

zapyta,

0:38:05.030,0:38:06.590

jaka jest moja sytuacja rodzinna,

0:38:06.590,0:38:07.190

zawodowa,

0:38:07.250,0:38:08.750

czy jestem gotowa na terapię,

0:38:08.750,0:38:09.610

która będzie trwała,

0:38:09.630,0:38:11.030

nie wiem,

trzy miesiące i tak dalej.

0:38:11.490,0:38:13.050

Ale to nie jest tak,

0:38:13.050,0:38:17.170

że wszyscy pacjenci chcą sami decydować o sobie.

0:38:17.750,0:38:20.790

To jest dosyć też, dosyć ciekawe mam wrażenie,

0:38:20.810,0:38:23.990

że jednak lekarz powinien zostać lekarzem,

0:38:23.990,0:38:25.190

tym specjalistą,

0:38:25.210,0:38:27.710

tym źródłem konkretnej wiedzy.

0:38:27.750,0:38:28.330

Opoką,

0:38:28.330,0:38:29.370

tak.

Właśnie tak.

0:38:30.490,0:38:33.670

Takim źródłem oczywiście wiedzy,

0:38:33.690,0:38:35.990

a potem takim trochę może przewodnikiem,

0:38:35.990,0:38:37.050

takim towarzyszem,

0:38:37.090,0:38:38.610

ale takim,

0:38:38.630,0:38:40.410

którego ja mogę zawsze zapytać,

0:38:40.410,0:38:42.010

czy idziemy w dobrą stronę.

0:38:42.830,0:38:43.630

Albo powiedzieć,

0:38:43.690,0:38:46.110

że zaszły w moim życiu jakieś zmiany i nie wiem,

0:38:46.130,0:38:47.710

nie mogę kontynuować leczenia,

0:38:47.730,0:38:49.210

prawda?

I on wtedy jest otwarty na to.

0:38:49.310,0:38:50.470

Więc mam wrażenie,

0:38:50.470,0:38:53.230

że właśnie z tych nowszych badań wychodzi nam taki

0:38:53.230,0:38:57.310

taki obraz relacji pożądanej ze strony pacjenta,

0:38:57.410,0:39:01.910

który bardzo jest zgodny

0:39:01.910,0:39:02.890

z tą ideą medycyny narracyjnej.

0:39:03.230,0:39:09.310

Czyli jakby przy czym zachowuje tę rolę przewodnika,

0:39:09.310,0:39:11.410

lekarza jako przewodnika.

0:39:11.430,0:39:13.770

Aczkolwiek też tutaj nie chcę pominąć tego faktu,

0:39:13.770,0:39:17.610

że czasami to pacjent staje się takim przewodnikiem

0:39:17.610,0:39:19.110

dla lekarza.

0:39:19.150,0:39:20.310

Takie sytuacje też są.

0:39:20.550,0:39:20.950

[M W:] Aha,

0:39:20.950,0:39:21.590

to jest ciekawe.

0:39:21.690,0:39:23.230

[M Ch-K:] Czyli pacjent,

0:39:23.230,0:39:27.570

który jest niejako takim własnym specjalistą

0:39:27.570,0:39:28.250

od swojej choroby,

0:39:28.310,0:39:29.130

ale nie w takim sensie,

0:39:29.130,0:39:30.170

że wyczytał w Google,

0:39:30.350,0:39:32.610

jak to się mówi i jest najmądrzejszy,

0:39:32.710,0:39:36.040

tylko po prostu żyje ze swoją chorobą,

0:39:36.060,0:39:39.560

sam dochodzi do pewnych wniosków,

0:39:39.560,0:39:40.600

do pewnych obserwacji,

0:39:40.700,0:39:43.540

że coś po prostu dobrze wpływa na jego

0:39:43.540,0:39:44.900

funkcjonowanie z tą chorobą,

0:39:44.940,0:39:46.780

dzieli się tym z lekarzem,

0:39:46.780,0:39:48.460

ale musi też mieć poczucie,

0:39:48.460,0:39:49.300

że może to zrobić.

0:39:49.850,0:39:50.230

[M W:] Właśnie,

0:39:50.230,0:39:50.950

nie boi się.

0:39:51.250,0:39:54.410

[M Ch-K:] Tak,

to nawet ten lekarz będzie na to otwarty.

0:39:54.450,0:39:56.410

Ja kiedyś też,

0:39:56.490,0:40:00.250

ja poczułam się takim właśnie małym przewodnikiem

0:40:00.250,0:40:01.950

dla lekarza.

0:40:01.950,0:40:02.450

[M W:] A to ciekawe!

0:40:02.510,0:40:06.830

[M Ch-K:] Tak, kiedy właśnie mieliśmy doświadczenie takiej choroby

0:40:06.830,0:40:10.490

z naszym dzieckiem pierwszym i jakby my rodzice

0:40:10.490,0:40:14.890

zaangażowani w opiekę nad tą chorobą

0:40:14.890,0:40:16.030

odkryliśmy pewne patenty,

0:40:16.030,0:40:20.060

jak można to dziecko jakoś tak opatrunki założyć,

0:40:20.080,0:40:21.520

żeby wszystko było dobrze.

0:40:21.780,0:40:25.360

I pani doktor podejrziała to na którejś tam wizycie

0:40:25.360,0:40:27.120

i pochwaliła nas bardzo,

0:40:27.140,0:40:28.900

że to bardzo ciekawy pomysł.

0:40:28.940,0:40:32.580

I czy ona może o tym pomyśle opowiedzieć innym

0:40:32.580,0:40:33.300

rodzicom,

0:40:33.300,0:40:35.560

którzy mają podobną sytuację.

0:40:35.580,0:40:36.660

Nie będę wchodziła w szczegóły,

0:40:36.740,0:40:39.920

ale ja się poczułam jako mama małego pacjenta

0:40:40.710,0:40:41.830

tak doceniona wtedy.

0:40:41.890,0:40:43.570

To była drobna rzecz,

0:40:43.650,0:40:44.750

prawda?

Właściwie prawie,

0:40:44.750,0:40:45.610

że nieistotna.

0:40:45.730,0:40:48.750

Ale ta pani doktor właśnie wyszła za tego biurka,

0:40:48.790,0:40:50.150

podeszła do nas,

0:40:50.190,0:40:50.790

zobaczyła,

0:40:50.810,0:40:54.090

doceniła ten wysiłek i pomyślała,

0:40:54.090,0:40:55.710

że to ciekawe rozwiązanie,

0:40:55.730,0:40:58.230

które też innym może posłużyć.

0:40:58.430,0:41:00.950

Także to jest naprawdę

0:41:00.950,0:41:02.840

bardzo skomplikowany temat tych relacji.

0:41:02.860,0:41:04.740

My tutaj budujemy jakieś modele,

0:41:04.780,0:41:06.440

ale przecież każdy z nas jest inny,

0:41:06.500,0:41:07.520

każdy lekarz jest inny,

0:41:07.560,0:41:08.880

każdego dnia jest inny.

0:41:08.960,0:41:12.020

I to też jest istotne w podejściu narracyjnym,

0:41:12.040,0:41:14.320

że nawet ten jakiś kamyk w bucie,

0:41:14.360,0:41:15.640

który mi od rana przeszkadza,

0:41:15.640,0:41:17.000

może wpłynąć na to,

0:41:17.040,0:41:19.720

jaka ja jestem w relacji z innymi

0:41:19.720,0:41:22.100

i jak te moje kompetencje będą funkcjonować,

0:41:22.220,0:41:23.260

będą śmigać,

0:41:23.260,0:41:24.180

czy jednak nie.

0:41:24.600,0:41:26.898

Więc to jest życie po prostu,

0:41:26.898,0:41:30.860

Więc płyniemy cały czas i możemy tylko starać się,

0:41:31.020,0:41:32.460

kurs jakoś korygować.

0:41:32.620,0:41:33.180

[M W:] Tak,

0:41:33.220,0:41:34.240

ale z tego przykładu,

0:41:34.240,0:41:35.440

który podałaś wynika,

0:41:35.460,0:41:38.220

że czasami po prostu wystarczy oddać pacjentowi głos

0:41:38.220,0:41:39.180

i go słuchać.

0:41:39.220,0:41:40.100

[M Ch-K:] O tak, otóż to.

0:41:40.460,0:41:44.260

A tymczasem boimy się często gabinetów lekarskich

0:41:44.260,0:41:46.000

i doświadczania tej hierarchii,

0:41:46.000,0:41:46.840

wyższości,

0:41:46.900,0:41:50.440

która potęguje nasze lęki i dobrze ilustrują to

0:41:50.440,0:41:51.640

słowa jednego z pacjentów,

0:41:51.640,0:41:55.240

które przytoczył we wspomnianym webinarze

0:41:55.240,0:41:58.200

lekarz praktykujący medycynę narracyjną Hubert Syzdek.

0:41:58.260,0:41:59.100

To były słowa:

0:41:59.100,0:41:59.880

panie doktorze,

0:41:59.880,0:42:00.460

jak to jest,

0:42:00.560,0:42:02.640

że ja się do pana nie boję przychodzić?

0:42:02.980,0:42:04.620

I te słowa dają nadzieję,

0:42:04.820,0:42:06.380

ale jednocześnie świadczą o tym,

0:42:06.420,0:42:08.440

jak wiele jeszcze jest do zrobienia

0:42:09.120,0:42:12.340
skoro gabinet lekarski przywołuje skojarzenia

0:42:12.340,0:42:13.060
czasami z polem bitwy,

0:42:13.100,0:42:14.400
czasem z jakąś wyrocznią,

0:42:14.480,0:42:17.640
a nawet niekiedy z miejscem tortur.

0:42:17.740,0:42:19.320
I wsłuchać się w ten głos.

0:42:19.320,0:42:20.800
[M Ch-K:] Cytat dający do myślenia.

0:42:20.840,0:42:21.340
Tak.

0:42:21.520,0:42:22.080
Naprawdę,

0:42:22.100,0:42:24.140
dlaczego nie boję się do Pana przychodzić.

0:42:24.200,0:42:24.640
No właśnie,

0:42:24.640,0:42:26.420
strach przed gabinetem.

0:42:26.840,0:42:28.020
Strach może przed tym,

0:42:28.060,0:42:28.800
co usłyszę,

0:42:28.840,0:42:30.580
albo też strach przed tym,

0:42:30.600,0:42:31.820
jak zostanę potraktowana.

0:42:31.820,0:42:32.320
Dokładnie tak.

0:42:32.480,0:42:35.980
To są różne lęki i myślę,

0:42:36.060,0:42:38.650
że ten lęk przed przed tym,

0:42:38.670,0:42:40.510
jak się zachowa ten lekarz,

0:42:40.510,0:42:42.030
jak będzie do mnie mówił,

0:42:42.050,0:42:46.050
można jakoś redukować właśnie pracą nad sobą,

0:42:46.050,0:42:47.670

taką komunikacyjną też,

0:42:47.750,0:42:49.950

no bo jednak przed diagnozą nie da się uciec, prawda?

0:42:49.950,0:42:54.330

ale można ją tak przekazać pacjentowi, tak go pokierować,

0:42:54.370,0:42:58.710

żeby to było dobre doświadczenie mimo trudów.

0:42:59.980,0:43:00.880

[M W:] Mam poczucie,

0:43:00.880,0:43:04.800

że zaledwie wyszliśmy gdzieś na obszerne pola,

0:43:04.800,0:43:06.420

jakim jest medycyna narracyjna,

0:43:06.420,0:43:07.860

czy szerzej humanistyka medyczna.

0:43:07.920,0:43:11.440

I mam przed sobą tutaj dwie publikacje i o każdej

0:43:11.440,0:43:13.740

z nich można by było długo i ciekawie rozmawiać.

0:43:13.760,0:43:15.820

Jedna to jest tom "Tekstów Drugich",

0:43:15.820,0:43:19.460

a druga to jest "Medycyna narracyjna i komunikacja w sytuacjach granicznych"

0:43:19.460,0:43:22.020

pod redakcją Aleksandra Woźnego.

0:43:23.470,0:43:26.070

W opisie odcinka oczywiście podamy

0:43:26.070,0:43:26.850

wymienione publikacje,

0:43:26.950,0:43:28.510

ale przypomnijmy też,

0:43:28.530,0:43:32.090

że w ramach projektu opracowujemy

0:43:32.090,0:43:33.730

ekspercką bibliografię tematyczną,

0:43:33.730,0:43:36.430

w tym również dotyczącą medycyny narracyjnej

0:43:36.430,0:43:37.795

i humanistyki medycznej

0:43:37.795,0:43:41.570

i że Ty występujesz w naszym projekcie w roli ekspertki.

0:43:41.670,0:43:44.110

Wspólnie z naszymi słuchaczami wejdziemy jeszcze

0:43:44.110,0:43:46.817

w głąb tego obszaru

0:43:46.817,0:43:47.810

i będziemy wspólnie odkrywać to,

0:43:47.890,0:43:50.310

co może wnieść w nasze życie wartościowego.

0:43:51.210,0:43:52.530

I będziemy kontynuować.

0:43:52.530,0:43:53.110

Mam nadzieję,

0:43:53.130,0:43:55.710

że usłyszysz też Ciebie w roli prowadzącej,

0:43:55.710,0:43:56.670

jeśli się zgodzisz.

0:43:56.670,0:44:00.167

[M Ch-K:] Bardzo chętnie!

0:44:00.167,0:44:01.850

[Muzyka]

0:44:01.850,0:44:04.657

Serię podcastów "Polonistyka zaangażowana"

0:44:04.657,0:44:06.100

zrealizowano w ramach projektu

0:44:06.100,0:44:09.193

"Polonistyka wobec wyzwań współczesnego świata".

0:44:09.193,0:44:11.211

Dofinansowano ze środków budżetu państwa

0:44:11.211,0:44:12.419

w ramach programu Ministra Edukacji i Nauki

0:44:12.419,0:44:15.910

pod nazwą Nauka dla Społeczeństwa II.

0:44:15.990,0:44:17.930

Numer projektu podano w opisie [NdS-II/SP/0264/2024/01].

0:44:18.880,0:44:21.840

Zapraszamy do wysłuchania kolejnych odcinków

0:44:21.840,0:44:23.900

dostępnych na platformach Spreaker,

0:44:24.080,0:44:25.331

Spotify i YouTube

0:44:25.331,0:44:28.340

oraz w internetowym "Biuletynie Polonistycznym".

0:44:28.620,0:44:30.400

Do usłyszenia!

0:44:30.400, 0:44:36.357
[Muzyka]